
[2021-4-RE](#)

Causa 2021-4-RE

(Cardoso c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 15-2021. Recurs d'empara

Sentència del 15 de març del 2021

BOPA núm. 36, del 24 de març del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 15 de gener del 2021, per la representació processal dels Srs. Juan Ignacio i Santiago Antonio Cardoso, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret fonamental invocat, i que ordeni a l'òrgan instructor que acordi l'aixecament de la mesura cautelar de bloqueig i d'embargament sobre els havers dipositats en el seu compte, així com que acordi la pràctica de diligències d'instrucció per esbrinar l'existència o no dels indicis de delictes que recauen sobre els recurrents;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 18 de gener del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de febrer del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

---

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 30 de novembre del 2017, arran d'una denúncia formulada per la UIFAND, el Ministeri Fiscal va elaborar un informe en què demanava la incoació de diligències prèvies per un presumpte delict de blanqueig de diners o valors contra el Grupo Jonestur, Cambio Garcia Navarro Ramaglio y CIA, el Sr. Francisco Fernando García Navarro i altres persones, entre les quals els Srs. Juan Ignacio i Santiago Antonio Cardoso.

1.2. El 9 de novembre del 2018, la batlle instructora va dictar un aute mitjançant el qual acordava diverses mesures cautelars i d'investigació, concretament la tramesa d'una CRI a l'Argentina i l'embargament del compte bancari obert a la BPA de titularitat indistinta dels recurrents, de la seva mare, la Sra. María Isabel Ramaglio, la qual també era accionista del 32% de les accions de la societat Cambio Garcia Navarro Ramaglio y CIA, i de la seva germana, Sra. María Belén Cardoso.

1.3. Atès que la batlle instructora no va citar als recurrents a declarar, el 2 d'abril del 2019, aquests van presentar un escrit en què expressaven la seva voluntat de declarar.

1.4. Després de prestar declaració -el 18 de juny del 2019- els recurrents van presentar un escrit mitjançant el qual aportaven una sèrie de documents per tal d'acreditar les seves declaracions -escrit datat del 26 de juny del 2019.

1.5. L'11 de juliol del 2019, els recurrents van aportar altres documents en què acreditaven l'origen dels seus ingressos.

1.6. El 19 de novembre del 2020, els recurrents van presentar un escrit en què sol·licitaven a la Batllia l'impuls del procediment, la resolució de les pretensions contingudes en els seus escrits anteriors, així com l'aixecament de les mesures cautelars que els afectaven.

1.7. El 15 de gener del 2021, la representació processal dels Srs. Juan Ignacio i Santiago Antonio Cardoso va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents al·leguen que des del 18 de juny del 2019, data en què van prestar declaració, l'òrgan instructor no ha acordat cap diligència en relació amb les seves al·legacions i els documents acreditatius aportats.

- Consideren que l'embargament del seu compte bancari suposa un greu perjudici pel seu negoci empresarial agropecuari, el qual no té res a veure amb els fets objecte d'investigació, afegint que no tenen cap relació amb les cases de canvi investigades, tret del fet que la seva mare és l'accionista majoritària.

- Addueixen que l'afer no té cap complexitat tècnica i que la seva actitud ha sigut sempre de col·laboració, havent aportat documentació suficient que ha de permetre a la batlle instructora

---

esbrinar i clarificar els fets.

- Insisteixen en què les quantitats embargades són necessàries per donar compliment als seus compromisos mercantils amb multinacionals americanes.
- Després de citar la jurisprudència constitucional en la matèria, consideren que 19 mesos d'inactivitat comptats des de la seva declaració judicial, ja que no s'ha donat contesta a cap dels escrits presentats ni a la documentació annexada, són una dilació indeguda que vulnera el seu dret a un judici de durada raonable.
- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret fonamental invocat, i que ordeni a l'òrgan instructor que acordi l'aixecament de la mesura cautelar de bloqueig i d'embargament sobre els havers dipositats en el seu compte, així com que acordi la pràctica de diligències d'instrucció per esbrinar l'existència o no dels indicis de delictes que recauen sobre ells.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- En primer lloc, el Ministeri Fiscal reprèn els escrits presentats per la part recurrent davant la Batllia d'Instrucció, destacant que l'única vegada en què van sol·licitar l'aixecament de la mesura d'embargament va ser el 19 de novembre del 2020 i que totes les seves sol·licituds de pràctica de diligències es van complir de manera puntual.
- Manifesta que dos mesos després de la sol·licitud esmentada van presentar aquest recurs d'empara, sense haver fet evidentment cap insistiment.
- Aquest període de 57 dies naturals no es pot considerar ni excessiu, ni irraonable.
- Així mateix, sobre la pràctica de les diligències d'instrucció sol·licitades per la part recurrent, no hi ha cap petició pendent de ser evacuada.
- En segon lloc, pel que fa a la inactivitat de l'òrgan instructor, el Ministeri Fiscal posa en relleu que actualment la causa consta d'11.400 folis i desgrana les principals diligències d'instrucció realitzades des del 18 de juny del 2019, data de la declaració dels recurrents: a més d'una sèrie de declaracions d'altres persones investigades, el 20 de juny del 2019 es va enviar via INTERPOL un complement de la CRI tramesa a l'Argentina "*amb caràcter d'urgència*", es va aportar a la causa l'informe elaborat per la UIFAND del 22 de juny del 2019, relacionat amb l'entramat Grup Jonestur i la seva operativa, mitjançant el qual s'evidencia la complexitat de la causa, i, el 6 de desembre del 2019, es van incorporar a la causa les respostes de l'Argentina a la CRI tramesa.
- Poc després de rebre aquesta documentació es va declarar la pandèmia que va impedir el normal desenvolupament de la instrucció de la causa, fet que no pot imputar-se a l'Administració de Justícia.
- El Ministeri Fiscal considera igualment que si bé és cert que l'Administració de Justícia coneix mancances estructurals i de mitjans processals, humans i materials, que suposen actualment una deficiència sistèmica que es perpetuarà en el temps fins que les autoritats competents no hi posin remei, en aquest cas concret no s'ha vulnerat el dret a un judici de durada raonable.
- Per acabar, considera que cas que el Tribunal Constitucional ho entengués altrament, la vulneració

---

al·legada no ha d'implicar de manera automàtica el desbloqueig del compte bancari dels recurrents.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Si bé els recurrents al·leguen la vulneració del dret a la jurisdicció (article 10.1 de la Constitució) i del dret a un judici de durada raonable (article 10.2 de la Constitució), la qüestió que aquest Tribunal ha de resoldre se circumscriu en la segona de les vulneracions al·legades, ja que, segons el parer dels recurrents mateixos, el problema rau essencialment en la durada de la presa de decisió de la Batllia d'Instrucció respecte de la resposta a la seva petició d'aixecament de les mesures cautelars que els afecten.

3.2. D'acord amb la seva jurisprudència constant, el Tribunal Constitucional ha d'examinar diversos aspectes que han de conformar la raonabilitat de la durada d'un procediment; en particular, l'actitud de les parts, la complexitat de la causa i la inactivitat eventual dels òrgans judicials.

3.3. Pel que fa a l'actitud de les parts, cal tenir efectivament en compte la data en què els recurrents van efectuar la petició formal de l'aixecament de les mesures cautelars que afecten el seu compte bancari i que, com ells mateixos indiquen, els perjudiquen.

Aquesta petició d'aixecament de les mesures cautelars es va presentar el 19 de novembre del 2020 quan aquest recurs d'empara es va presentar el 15 de gener del 2021, i per tant, un termini de menys de dos mesos no es pot considerar una durada irraonable generadora d'una vulneració dels drets fonamentals dels recurrents.

3.4. Pel que fa a la complexitat de la causa, la qual es desenvolupa en el marc de la instrucció d'un presumpte delictes de blanqueig de diners o valors realitzat per diverses persones físiques i morals vinculades amb múltiples lligams econòmics i familiars, el seu caràcter internacional i la complexitat de l'entramat financer de les societats investigades destacat per la UIFAND, convé constatar que aquests elements confereixen al conjunt de les actuacions una complexitat evident que justifica -més enllà de les consideracions del punt anterior- una durada necessària pel desenvolupament del procediment d'instrucció.

3.5. Finalment, pel que fa a l'activitat de l'Administració de Justícia, el conjunt de les actuacions dutes a terme en aquesta causa demostren que la seva durada no es pot imputar a una suposada inactivitat.

3.6. Per consegüent, els recurrents no poden pretendre que la durada emprada per la Batllia per donar resposta a la seva petició sigui de naturalesa a vulnerar els seus drets fonamentals reconeguts a l'article 10 de la Constitució. D'aquest fet se'n deriva que aquest recurs d'empara ha de ser desestimat.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

---

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal dels Srs. Juan Ignacio i Santiago Antonio Cardoso.
2. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela   Jean-Yves Caullet
President   Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy   Dominique Rousseau
Magistrat   Magistrat